

B.1.

10 DOWNING STREET
LONDON SW1A 2AA

From the Private Secretary

18 October 1988

PRIME MINISTER'S INTERVIEW WITH "POLITYKA"

I now enclose the answers to the domestic questions put by Polityka which the Prime Minister has approved. I should be grateful if they could be put together with those dealing with international questions which I sent you yesterday and despatched to Warsaw by this evening's bag.

CHARLES POWELL

Lyn Parker, Esq.,
Foreign and Commonwealth Office.

1. Prime Minister, you are now in your tenth year of office, having been the longest serving British Prime Minister this century and three times an election winner - unequalled during the last two centuries. What is the secret of your success?

From the outset I believed first that the Government should behave according to certain principles, and second that governments should face up to difficult problems, and not run away from them, even when this involves unpopular decisions. When I became Prime Minister in 1979, I knew we had to tackle certain basic problems if we were to turn Britain round. We had to get the economy right - to conquer inflation, to get public spending under control, to reform our industrial relations and to encourage initiative and enterprise. To achieve all these things, we had to take many hard and difficult decisions which were not at all popular, and then stick to them. It was because we persevered then that the country is now reaping the benefits.

2. Britain in 1979, when you first moved into No.10 Downing Street, and 1988 are two different countries. What changes would you emphasise as most profound and important for your country?

I think the first and most important change is the difference in attitude. In 1979 there was a mood of defeatism. Now people believe in themselves again. This change in attitude stems in part from the change in our economic fortunes. Inflation and spending are under control. Taxes have been reduced. And our reform of industrial relations legislation has greatly diminished the number of strikes. But the change in attitudes also arises from the Government's determination to encourage individual responsibility and enterprise. By getting the economy right and promoting a society in which enterprise and initiative are rewarded we now have one of the fastest growing economies in Europe. This in turn has given Britain's voice more weight in world affairs.

3. You have your admirers who applaud successes and critics who despair over their social costs. What is the price that the British pay for transforming their country from pessimistic and apathetic, as in 1979, into a dynamic enterprising one in 1988?

The question you ought to ask is this: what would have been the price of failure to transform our country? A chronically inflationary, uncompetitive and strike-ridden country is by definition one which also has considerable social problems. For one thing, inflation eats away the value of savings and guarantees a hard time for the elderly. And an uncompetitive economy is simply incapable of generating the funds necessary to finance proper health and welfare spending. By tackling these problems we have indeed transformed Britain. And by doing so, we are now generating the wealth required to expand and improve health, welfare, education and other social services. Moreover, the benefits of our expanding economy are now spreading to all parts of the country.

4. One often hears attacks - and praise as well - on your policy towards the trade unions. What is the essence of it? Where has the political leverage of trade unions gone?

To understand my approach, you need to look at the situation as it was in Britain. Our trade unions were not democratically run. Rather the Trade Union bosses were able to dictate to their members and over-ride their individual interests. In many areas, we had a closed shop, which meant that you could not work unless you were a member of a Trade Union. We also suffered from secondary picketing, where trade unions would call out their members on strike in support of a dispute in another sector of the economy, even where their members were not directly involved.

We have now changed the law to take power away from union leaders and give it back to their individual members - notably by introducing secret ballots for deciding whether or not to strike and for electing union officers. We have outlawed secondary picketing, we have acted against the closed shop and we have made trade unions legally responsible for their decisions. The result is there for all to see - the lowest number of strikes for half a century and an economy which is among the fastest growing in Europe.

5. To put it in a nutshell, what is the essence of Thatcherism?

I am not very keen on this modern passion for labelling everything. Much of what is called Thatcherism has roots which go back very much further than me. The absolutely fundamental starting point is a belief in freedom under a rule of law which is impartially administered. It means acceptance that the law imposes restraints on the power of those who govern, as well as on the actions of the individual citizen. It also means that government should not try to do the things which people can do better themselves. The task of government is to provide the basic framework of sound finance: to protect the weak in society by providing the basic social services including health and education: and to secure the country's defence. For everything else, it is better to let people run their own lives and take their own decisions, participating fully in government at every level. When all is said and done, the essence of Thatcherism is a profound belief in democracy and sheer commonsense.

6. You are a lady in the tough mans world of politics. Does it help or hinder to be a woman in the driving seat? Some say that you use that unique situation skilfully.

I cannot tell you whether it helps or hinders because I have never been a man! And I am not that unique among

leaders. After all Golda Meir, in Israel, and Mrs. Ghandi, in India, were in power before me. I do not look at the job of leading a Government or representing one's country in terms of gender. My task, like that of any head of government, is to serve the best interests of his or her people both at home and abroad. In doing so, I most certainly do not think I am handicapped by being a woman. We may not be the world's most natural orators but we are pretty shrewd, perceptive and, above all, practical people. And what ordinary people perhaps look for more than anything else in their leaders is for sound, practical commonsense.

c Mr Barker, No 10 Press Office
with the paper
Ms Moore, RD
with copy of
article

BRITISH EMBASSY
WARSAW

28 October 1988

pa
lt
7
"

Miss E Hall
EED
FCO

Bernard
Charles

- 15 see front + back
pages Mike 7/2

Dear Liz

POLITYKA INTERVIEW

/ 1. I enclose a copy of POLITYKA issue no 1643 dated 29 October which carried the written interview with the Prime Minister.

2. Polityka gave us a copy of the Polish translation to vet, so the text accurately reflects the English version, with the single exception of the reference in the answer on General Sikorski's remains to the conversation with Orzechowski. Polityka promised to rectify this omission in the final version but though they carried out our other amendments, they did not do this one. I will raise this with them when I see them. The Polish news agency, PAP carried excerpts from the English text which included the sentence, so cock-up, rather than conspiracy may be to blame.

Yours ever,

John

J D W Saville

W NUMERZE: wywiady: z Margaret Thatcher przed wizytą w Polsce; z Henrykiem Jabłońskim o 70 rocznicy odzyskania niepodległości • A. Matałowska o prywatnej inicjatywie min. Wilczka • W. Markiewicz — wszystko za wódkę • R. Wojna — władza — opozycja — polityka zagraniczna • A. Osiecka — Galeria potworów • KTT — telefoniczna sprawiedliwość • D. Passent — O nas bez nas • R. M. Groński — monolog o Marksie

Proletariusze wszystkich krajów łączcie się!

POLITYKA

NR 44 (1643) Rok XXXII

WARSZAWA, 29. X. 1988 R.

CENA 70 ZŁ

WIERZĘ W ZDROWY ROZSĄDEK

Wywiad Margaret Thatcher, premiera Wielkiej Brytanii, dla „Polityki”

„POLITYKA”: — Pani premier, przewodni Pan rządowi już dziesiąty rok, jest Pan premierem brytyjskim zajmującym najdłuższą w historii w XX wieku, wygrała Pani trzy razy wybory, co jest rekordem w ostatnich dwustuleciach. Jaka jest tajemnica Pani sukcesu?

MARGARET THATCHER: — Od początku uważałam przede wszystkim, że rząd powinien postępować według pewnych zasad, a po drugie — iż rządy powinny stawiać czoła trudnym problemom, a nie uciekać przed nimi, nawet jeśli wymaga to niepopularnych decyzji. Kiedy zostałam premierem w 1979 r., wiedziałam, że jeśli mam odwrócić losy kraju, będę musiała zabrać się za pewne podziałowe problemy. Musieliśmy postawić gospodarkę na nogi — przełamać inflację, opanować wydatki publiczne, zreformować nasze stosunki przemysłowe oraz zachęcić do inicjatywy i przedsiębiorczości. Aby to wszystko osiągnąć, musieliśmy podjąć wiele ciężkich i trudnych decyzji, które wcale nie były popularne, a potem trwać przy nich. Właśnie dlatego, że wówczas wytrwaliśmy — kraj zbiera teraz korzyści.

— W Brytanii w 1979 r. — kiedy po raz pierwszy wprowadziliśmy się na Downing Street — i w 1988 r. to dwa różne kraje. Jaki zmiany uważa Pani za najgłębsze i najważniejsze?

— Myślę, że pierwszą i najważniejszą różnicą jest zmiana postaw. W 1979 r. panował nastrój defetyzmu. Dziś ludzie znów wierzyli w siebie. Ta zmiana podejścia wynika po części ze zmiany naszej sytuacji gospodarczej. Inflacja i wydatki są opanowane. Podatki zredukowano. A nasza reforma ustawodawstwa dotyczącego stosunków w przemyśle bardzo zmniejszyła liczbę strajków. Ale zmiana postaw wynika także ze zdecydowania rządu, aby sprząść indywidualną odpowiedzialności i przedsiębiorczości.

Stawiając gospodarkę na nogi i lansując społeczeństwo, w którym przedsiębiorczość i inicjatywa są wynagradzane — mamy obecnie jedną z najszybciej rozwijających się gospodarek w Europie. To z kolei dało W. Brytanii silniejszy głos w sprawach światowych.

— Ma Pani zwolenników, którzy chwala sukcesy i krytyków, którzy ubolewają nad ich kosztami społecznymi. Jaką cenę W. Brytanii zapłaciła za przekształcenie kraju z pełnego pesymizmu i apatycznego, jak w 1979 r., w dynamiczny i przedsiębiorczy w 1988 r.?

— Pytanie, jakie powinińście postawić, brzmi następująco: Jaka byłaby cena niepowodzenia w przekształceniu kraju? Kraj z chroniczną inflacją, niekonkurencyjny i ogarnięty strajkami jest w samej definicji krajem, który ma poważne problemy społeczne. Inflacja zżera wartość oszczędności i narzuca ciężkie czasy ludziom starszym. A niekonkurencyjna gospodarka nie jest po prostu zdolna do wytworzenia funduszy niezbędnych dla sfinansowania odpowiednich wydatków na zdrowie i dobrobyt. Biorąc się za te problemy, istotnie przekształciliśmy W. Brytanię. A dokonując tego tworzymy obecnie bogactwo niezbędne dla rozszerzenia i poprawy służby zdrowia, opieki, oświaty i innych służb społecznych. Co więcej, z naszej rozwijającej się gospodarki korzystają obecnie wszystkie części naszego kraju.

ISTOTA THATCHERYZMU

— Często słyszy się ataki — choć i pochwały — Pani polityki wobec związków zawodowych. Jaka jest ich istota? Gdzie się podział muskuł polityczny związków zawodowych?

— Aby zrozumieć moje podejście, trzeba spojrzeć na sytuację, jaka panowała w W. Brytanii. Nasze związki za-

wodowe nie były demokratycznie kierowane. To raczej przywódcy związków byli w stanie dyktować członkom swą wolę i przeforsowywać swoje interesy indywidualne. W wielu dziedzinach mieliśmy tzw. closed shop, co oznacza, że nie można otrzymać pracy, jeśli się nie jest członkiem związku zawodowego. Doświadczaliśmy też secondary picketing, kiedy związki zawodowe wyzywały swoich członków do strajku dla poparcia sporu w innej dziedzinie gospodarki, nawet jeśli ich członkowie nie byli bezpośrednio zaangażowani. Zmieniliśmy teraz prawo, aby odebrać władzę przywódcom związkowym i oddać ją z powrotem indywidualnym członkom — zwłaszcza wprowadzając tajne głosowanie przy podejmowaniu decyzji strajkowych czy nie i przy wyborze funkcjonariuszy związkowych. Zdelegalizowaliśmy secondary picketing, wystąpiliśmy przeciwko closed shop i uczyniliśmy związki zawodowe prawnie odpowiedzialnymi za podejmowane przez nie decyzje. Rezultaty mogą wszyscy zobaczyć — najniższa liczba strajków od pół wieku i gospodarka, która należy do najszybciej rozwijających się w Europie.

— Zwróćcie uwagę, jaka jest istota thatcheryzmu?

— Nie jestem zwolenniczką tej nowoczesnej namiętności przypinania wszystkiemu etykietek. Wiele z tego, co nazwano thatcheryzmem, sięga dalej wstecz niż moja osoba. Absolutnie fundamentalnym punktem wyjściowym jest wiara w wolność pod rządami prawa, które jest bezstronnie stosowane. Oznacza to zgodę, aby prawo ograniczało władzę tych, którzy rządzą, a także działania indywidualnych obywateli. Oznacza to też, że rząd nie powinien próbować robić rzeczy, które ludzie potrafili lepiej robić sami. Zadaniem rządu jest stworzenie podstawowych ram zdrowych finansów, ochrona słabych w społeczeństwie poprzez zorganizowanie głównych służb społecznych, w tym zdrowia i oświaty,

oraz zapewnienie krajowi obrony. We wszystkim innym, lepiej pozwolić, by ludzie sami zajmowali się swoim życiem i podejmowali własne decyzje, w pełni uczestnicząc w rządzeniu na każdym szczeblu. Kiedy to wszystko powie się i uczyni, to istotą thatcheryzmu stanowi głęboka wiara w demokrację i zwykły zdrowy rozsądek.

— Jest Pani kobietą w twardym męskim świecie polityki. Czy pomaga to, czy przeszkadza na sterem wielkich spraw? Niektórzy mówią, że wręcz wykorzystuje Pani tę wyjątkowo sytuację...

— Nie mogę wam powiedzieć, czy to pomaga, czy przeszkadza, bo — nadszyliam — nie jestem też uniwersalnym przywódcą, przeciwnie, Golda Meir w Izraelu i pani Gandhi w Indiach były u władzy przede mną. Nie traktuję kierowania rządem czy reprezentowania kraju w kategoriach płci. Moim zadaniem, tak jak zadaniem każdego szefa rządu, jest służyć jak najlepiej interesom społeczeństwa, u siebie i za granicą. Czyniąc to, z całą pewnością nie myślę, że bycie kobietą utrudnia mi to zadanie. My, kobiety, możemy nie być największymi, naturalnymi oratorami świata, ale jesteśmy bystre, pojętne i przede wszystkim praktyczne. A przecież to, czego zwykli ludzie najbardziej oczekują od swoich przywódców to mądry, praktyczny zdrowy rozsądek.

— Najdłuższą sprawuje Pani urząd z zachodnich przywódców. Jak Pani widzi międzynarodową rolę W. Brytanii — i Pani własną — w naszych czasach?

— W. Brytanii jest krajem, który zawsze patrzył poza swoje granice i odgrywał rolę w całym świecie. Jest to coś głęboko zakorzenionego w na-

Dokończenie na str. 12

Inż. Jerzy ŻELEWSKI, właściciel autoryzowanej stacji obsługi Toyoty w Poznaniu: Barię najczęstszą jest zawężenie obszarów dla gospodarki prywatnej (artykuł Marka Dąbrowskiego „Mały rozrusza dużego” na str. 4).

Fot. Tadeusz POZNAK

CZŁOWIEK SIĘ MARNOWAŁ

ANNA MATAŁOWSKA

Po Warszawie krąży anegdota: Kiedy Eryk Lipiński dowiedział się, że premier poszukuje kandydatów do rządu, przyprowadził Mieczysława Wilczka i rekomendował na stanowisko ministra przemysłu.

ANEGDOTA pozostanie anegdotą, ale faktem jest, że państwo Lipiński kilkanaście lat temu mówili do inż. Wilczka: — Mieczu, gdybyś ty był ministrem wszystko by inaczej wyglądało.

— Niebawem pomysły, energię, doświadczenie organizatora, na luzie — tak charakterystycznie M. Wilczka znajomi.

Prasa zachodnia podała, że minister Wilczek ma pałac. Ma dwór. Ma zamek.

A to po prostu dom w stylu angielskim.

18 lat temu, kiedy państwo Lipiński zapragnęli coś kupić obok, dom nie był jeszcze tak okazały, inż. Wilczek rozbudowywał go latami.

Był to etap laboratorium chemicznego: kosmetyki na eksport do Związku Radzieckiego.

Na 20 hektarach wokół domu kilkanaście koni, inż. Wilczek świetnie jeździł konno, plantacja porzeczek, krowy jerseyki, barany, drob ozdoby, białe pawie, perliczki.

— Strasznie dużo tych gówniek — zwróciła się do inż. Wilczka pani Li-

pińska — po co panu tyle tych perliczek. — Ależ proszę pani, (byli jeszcze na „pani” i „panie inżynierze”) to są pieniądze.

Ma to, czego naszym wielkim brakuje — poczucie humoru — mówią sąsiedzi. Na swój temat również: jechał furmanką z jednego końca wsi na drugi, zatrzymał się samochód, pasażerowie spytały o drogę. Kiedy odjeżdżał usłyszał o sobie: patrz jaka chama ma koszulę. A miał włoską czy angielską wtedy.

NABRAŁ TYCH FUNKCJI — ALE LUBIŁ

— Cały czas kombinuje — charakterystycznie inż. Wilczka współpracownicy.

Szukał dużych interesów, chociaż w tamtych latach (na początku siedemdziesiątych) nie miał specjalnych możliwości.

Z Janem Budkiem to etap — Wytwórnia Koncentratów Paszowych. Poznał panów znajomy: to jest człowiek,

który ma pomysły, powiedział do pana Budka o inż. Wilczku, to jest człowiek, który zna się na mechanice, przedstawił Jana Budka inż. Wilczkowi.

Inż. Wilczek skojarzył wtedy dwa proste fakty: Polska kupuje mączkę rybną za dewizy, a jednocześnie zakupuje się kości w ziemi, bo nie wiadomo co z nimi robić, albo płaci za utylizację w dolarach.

— Poszedł do rządu — wspomina pan Budek i powiedział: pozwólcie mi wybudować fabrykę, przerobię wam te kości za złotówki. Pożyczili parę złotych, pan Budek sprzedał swój samochód, postawili barak, jeden kocioł, urządzenie do sterylizacji — ciężarówkę z całej Polski: Sopot, Zamość, Lublin, Gdańsk — kilometrów kolejką ciężarówkę pełnych kości ustawiali się w Wólcie Pieczęcej. Inż. Wilczek dorzucał pomysły: jeśli kości, to i tusz; zbierali ten tusz, który w rzeźniach spływał do kanałów, oczyszczali i w świat za dolary. Jan Budek wymyślał maszyny: jeśli tusz, to i krew — najwięcej białka w paszy jest z krwi, a krew też spływała do kanałów. To jest sobota — powiedzieli zakładom drobiarskim i podstawili cysterny. Po-

tem już i łebki, i pazurki, i jelita kurcząt uratowali dla produkcji pasz, a jeszcze w latach siedemdziesiątych zakopywało się do ziemi, na to wapno, sadzenie drzew, koszty i kłopoty z zatrudnieniem środowiskiem.

O 15-letniej współpracy z inż. Wilczkiem Jan Budek mówi: żeby tak w każdym małżeństwie się układało. Inż. Wilczek miał pomysły, pan Budek pomysłów pilnował. Ludność w okolicy rolnicza, spojrzeli na słońko i rozgląda się jakby tu pobiec w pole. W gospodarstwie domowym wszystko im się przydaje, wszystko jest potrzebne — tylko jeża nie rusza.

A inż. Wilczek umiał znaleźć wspólny język z chłopami — wspomina wieś — miał dar wymowy. Jak coś Wilczek powiedział na zebraniu, brawa i śmiech na sali. Na gminnej radzie doradzał jak uprawiać ziemię. Sam hodował 7 krowy jerseyek, mleko od tych jerseyek jest podobno doskonałe — lubił się w coś takiego bawić, w gminie proszony na każde zebranie, w kampanii wyborczej — przewodniczący komisji, woził głosy do Siedlec.

Dokończenie na str. 7

